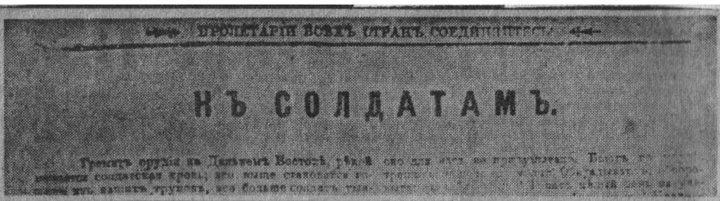

ПРОЛЕТАРІИ ВСѢХЪ СТРАНЪ СОЕДИНЯЙТЕСЬ!

КЪ СОЛДАТАМЪ.

Гремятъ орудія на Дальнемъ Востокѣ,

НА ФОТО: так починалася листівка «К солдатам», випущена у червні 1904 року Ровенською військово-революційною групою. Вона закінчується закликами: «Геть царя! Геть війну!», «Хай живе народна республіка!», «Хай живе соціалізм!». У 1905 році, в розпал революційних подій, ця листівка поширювалась у Ровно, Житомирі.

ХРОНІКА БУРЕМНИХ ДНІВ НА РОВЕНЩИНІ

Перша російська революція 1905—1907 рр. сколихнула всі верстви населення царської Росії. І на Ровенщині, яка в той час була відсталою окраїною Російської імперії, революційні виступи трудящих Петербурга, Москви та інших промислових районів знайшли відгук у трудового народу. Виступи трудящих очолили групи РСДРП, які виникають в той час у містах Ровно, Здолбунові, Сарнах, Рокитному, Острозі, Дубно.

Документи тих часів доносять до нас подих революційних виступів трудящих, розповідають про гостру класову боротьбу, про сміливість і мужність людей, які, не боячись сваволі і жорстокості царських властей, піднімали і вели трудящих на боротьбу проти царського самодержавства та буржуазії.

Працівники партійного архіву Ровенського обкому партії доклали чимало зусиль, щоб виявити в архівах нашої республіки, Москви, Ленінграда документи про революційні події того часу на Ровенщині. Виявлені в архівах та в опублікованих збірниках документи систематизовані в «Хроніку історії обласної партійної організації».

Нижче подаємо хроніку найважливіших революційних подій 1905 року на Ровенщині.

15 січня. В Ровно відбулась сходка робітників (400 чол.), присвячена січневим подіям у Петербурзі. На сходці прийнята резолюція, в якій присутні висловили глибоку симпатію петербурзьким робітникам і приєдналися до їх вимог. Після зборів робітники влаштували маніфестацію по місту.

20 лютого. 1200 робітників Житинського рафінадного заводу (с. Городище Ровенського повіту) висунули адміністрації ряд вимог, в тому числі — не переслідувати авторів петиції, зменшити до 9 годин робочий день, підвищити оплату праці, дозволити збори робітників та службовців, виплачувати заробіток при хворобі робітника та ін.

4 березня. Масовий страйк робітників залізничної станції Сарни. В селище для придушення страйку була направлена поліція, викликані війська.

26 березня. В розташуванні 127-го піхотного Путивльського полку 32 дивізії (м. Ровно) розповсюджувались листівки Ровенської військово-революційної організації «Правдивое слово братьям солдатам о народных восстаниях и войне».

18 квітня (1 травня). Застрайкували ровенські залізничники. Перед страйком розповсюджувались листівки «Ко всем рабочим и работникам г. Ровно», «К линейным служащим Юго-Западной железной дороги», «Бросьте работу 18 апреля — 1 мая!». В демонстрації цього дня взяло участь 200 чоловік.

28 травня. Проведена маніфестація трудящих м. Ровно з розповсюдженням листівок проти самодержавства в театрі Зафрана. Учасників — близько 600 чоловік, переважно молодь.

29 травня. Майстри та робітники Рокитнівського склозаводу припинили роботу і виставили адміністрації заводу вимоги про надання їм відпочинку у всі недільні та святкові дні.

9, 16 липня. В урочищі Грабник м. Ровно відбувались масові маніфестації трудящих та молоді (близько 500 чоловік) з проголошенням лозунгів «Геть уряд!», «Геть монархію!». Маніфестанти ходили з червоними знаменами, співали революційних пісень.

13 жовтня. Застрайкували залізничники Здолбунова і Ровно, припинився рух на лінії Ровно—Домбровиця, на ст. Ровно затримано два поїзди. До залізничників приєдналися робітники Костополя, Ровно, цементного заводу «Волинь» (Здолбунів), ливарники Квасилова, телеграфісти Здолбунова, учні Ровенського реального училища та жіночої гімназії м. Ровно.

15 жовтня. До страйку приєдналися залізничники станції і депо Радзивілів, припинений рух поїздів між Росією і Австро-Угорщиною.

17 жовтня. На Рокитнівському склозаводі відбувся мітинг та збір грошей на допомогу учасникам жовтневого Всеросійського політичного страйку.

20 жовтня. На Волині було запроваджено воєнне становище.

2 листопада. Відмовились виконувати розпорядження командирів 100 солдатів Дубнівської фортечної роти. Сталося заворушення солдатів 127-го піхотного Путивльського полку (м. Ровно).

10 листопада. На залізничній станції Сарни застрайкували майстри та робітники депо, обраний страйковий комітет, пошкоджений зв'язок, розібрана колія.

20 листопада. Солдати 32-ї артилерійської бригади (м. Острог) відмовились виконувати накази командира й вийшли на мітинг з революційними вимогами.

22 листопада. Серед солдатів 126-го піхотного Рильського полку (м. Острог) поширювалась листівка острозької групи РСДРП «От матроса к солдату», надрукована на гектографі.

25 листопада. Два батальйони 127-го піхотного Путивльського полку (м. Ровно) виставили вимогу про усунення командира полку та поліпшення харчування.

3 грудня. Страйковий комітет залізничної станції Ровно на чолі з Г. К. Рещетниковим оголосив початок страйку. 12 грудня страйк переріс у загальний.

9 грудня. Страйковий виступ селян с. Новомалин Острозького повіту. Адміністрація ввела війська і страйк був придушений.

12 грудня. Застрайкували робітники депо станції Сарни. На станцію прибули війська для охорони майна, мостів та залізничної колії. Військова адміністрація дала наказ коменданту станції розстрілювати машиністів за відмову водити поїзди.

14 грудня. Страйк поширився на Поліську залізницю. Телеграфний зв'язок і управління рухом перебувало у віданні створених страйкових комітетів. Припинений рух поїздів на дільниці Сарни—Київ Південно-Західної залізниці внаслідок страйку в майстернях на ст. Сарни.

17 грудня (дата документу). За період з 23 листопада страйкували сільськогосподарські робітники в 16 економіях Острозького повіту. Заарештовано 102 страйкарі.

Н. СКВОРЦОВА,
науковий працівник партійного архіву Ровенського обкому Компартії України.